

چیستی و چگونگی اعجاز عددی در تفاسیر معاصر شیعه

مؤگان عام بخش^۱، محمد محقق ده آبادی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآنی دانشگاه علوم و معارف قرآن، f. ambakhsh@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی دانشگاه تهران

چکیده

تمامی مذاهب اسلامی در اینکه قرآن معجزه‌ای است که بر پیامبر نازل شده است اتفاق نظر دارند، ولی در ابعاد معجزه بودن آن وجوه متفاوتی بیان شده است. یکی از وجوه اعجاز قرآن اعجاز عددی است که اخیراً مورد توجه دانشمندان قرار گرفته و مقالات و کتاب‌هایی در این زمینه نوشته شده است. هر چند سیوطی در کتاب «الاتقان فی علوم القرآن» به این موضوع اشاره‌ای کرده بود و در دهه ۷۰ میلادی توسط رشاد خلیفه مطرح گردید اما در میان پژوهشگران مسلمان معاصر اولین بار استاد عبدالرزاق نوفل واژه «اعجاز» را در این زمینه به کار برده است. ما در این مقاله با استفاده از روش توصیفی تحلیلی-کتابخانه‌ای به بیان دیدگاه و معرفی برخی از موافقان نظریه اعجاز عددی و نقد و بررسی این دیدگاه‌ها و همچنین به بررسی این نظریه در تفاسیر المیزان علامه طباطبایی، احسن الحدیث آیت الله قرشی، پرتوی از قرآن آیت الله طالقانی و تفسیر نمونه آیت الله مکارم می‌پردازیم. و در این بررسی‌ها می‌بینیم که مفسران شیعه راه اعتدال را در پیش گرفته‌اند و به طور کامل به رد آن نپرداخته‌اند بلکه اثبات آن را در بررسی دقیق و مطالعات بیشتر و ذکر براهین و ادله منطقی دانسته‌اند و کسانی که در صدد اثبات اعجاز عددی قرآن قدم گذاشته‌اند بر اساس یک مبنا و قاعده منطقی کار خود را پایه ریزی نکرده‌اند بلکه فقط به هر طریقی خواستار این بودند که فرضیه خود را اثبات کنند و به حد نصاب لازم برای مفروضات خود دست یابند.